

SUOMEN HAMMASLÄÄKÄRILIITON EHDOTUKSET TOIMIVA TERVEYSKESKUS -HANKKEEN TOIMINTASUUNNITELMAAN

Suomen Hammaslääkäriliitto lähettää alla olevat kommentit ja ehdotukset Toimiva terveyskeskushankkeen jatkovalmistelua varten. Hammaslääkäriliitto haluaa olla aktiivisesti mukana prosessissa ja pitää ensiarvoisen tärkeänä alan järjestöjen tiivistä mukanaoloa tämän päivän nopeatahtisessa kehittämistyössä.

Kommentit esitetystä luonnoksesta

Yleistä

- Luonnos vielä varsin abstraktilla tasolla
- Hiukan vaikea hahmottaa, mitä kaikkea esitetään ja tarkoitetaan
- Asiat toistetaan useaan otteeseen kohdissa 1-5 (Rakenteiden kehittäminen; Toimintojen kehittäminen; Henkilöstö; Laatu ja potilasturvallisuus; Arviointi)
- Ministeriön aikataulu on turhan kireä. Kannattaa panostaa kunnon suunnitelmaan.
- Hyvä, että järjestöt otettu nyt mukaan; toiminnan muuttamiseksi yhteistyö järjestöjen kanssa on ainoa mahdollisuus!

Sisällöstä

- *Ongelmakohdat* (hoitoon pääsy, henkilöstön saatavuus, pth ja esh yhteistyö) sinänsä ok
- *Kuvaus* terveyskeskusten toimimattomuudesta pätee myös suun terveydenhuoltoon
- *Kehittämisaavaus* –ehdotukset eivät sellaisenaan tuo helpotusta suun terveydenhuoltoon
- *Tavoitteista asiakasnäkökulma* – kohta sopii sellaisenaan suun terveydenhuollon tavoitteiksi

Miksi suun terveydenhuolto terveyskeskuksissa ei toimi?

- Hammaslääkäriliiton jo usean vuoden aikana esille nostamat ongelmat eivät ole korjaantuneet, päinvastoin tilanne terveyskeskuksissa on huonontunut. Viimeksi näistä on ministeriötä muistutettu keväällä 2008 muistiossa, joka lähetettiin terveydenhuoltolakia valmistelevalle työryhmälle.
- Tähän otteita em. muistiosta.
- 2000-luvun lakimuutokset ajettiin voimaan sellaisella vauhdilla ja poliittisella draivilla, että Hammaslääkäriliiton ja muiden suun terveydenhuollon asiantuntijoiden kritiikki ja epäilyt sivuutettiin kokonaan.
- Hoitotakuun nykymalli aiheuttanut isoimmat ongelmat, koska terveyskeskusten hammaslääkäriresursseja eikä muitakaan suun terveydenhuollon henkilöstöresursseja oltu eikä ole nytkään mitoitettu koko väestön hoitamista varten. Hammaslääkärit ajettu skitsofreeniseen tilanteeseen: kaikki hoitoon hakeutuvat potilaat pitää ottaa kuuden kuukauden sisällä yhdelle hoitokäynnille, mikä monissa terveyskeskuksissa on saanut aikaan sen, että hammaslääkäri ei voi antaa potilaalle tämän tarvitsevaa kokonaisvaltaista hoitoa. Tämä johtaa tehottomuuteen, kun potilas joutuu saman vaivan vuoksi hakeutumaan uudestaan hoitoon.
- Hammaslääkäriavajae ei siis ole suoraan yhteydessä hoitotakuun huonoon toteutumiseen vaan edellä mainittu mitoitus.
- Työn muuttuminen entistä enemmän ensiaputyöksi on kuormittanut hammaslääkäreitä, jotka Työterveyslaitoksen tutkimusten mukaan potevat lievää ja vakavaa työuupumusta ja muita stressioireita selvästi enemmän kuin mikään muu akateeminen ryhmä.

Tavoitteet terveyskeskusten suun terveydenhuollon elvyttämiseksi

- Kohtuullinen työmäärä
- Toiminta järjestetty hyvän suun hoidon periaatteita kunnioittaen ja pitkäjänteisesti tavoitteena yksittäisen potilaan hyvä hoito ja väestön hyvä suun terveydentila
- Hyvä organisaatorakenne
- Hyvin johdettu työyhteisö
- Hammaslääkärin työtä arvostetaan; arvostuksen on myös oltava näkyvää eikä vain juhlapuhetasolla

Mitä pitäisi tehdä?

- Toimiva yhteistyö yksityissektorin kanssa ja kaikki yksityissektorin vapaa kapasiteetti käyttöön
- Suun terveydenhuollon ostopalvelut tulee järjestää niin, että tilataan pääsääntöisesti kokonaisuhoitoja. Tilattaessa yksityissektorilta tulee muistaa, että tuottajina toimivat yleensä pienet yksiköt, jolloin tilaukset on suhteutettava niiden kapasiteettiin.
- Keskustasolla järjestettävä kunnan koordinaatio nykyisten monien hankkeiden viidakossa
- Annettava ammatti-ihmisille työrauha ja mahdollisuus oman työn hallintaan
- Työterveyslaitoksen Hammaslääkärien työhyvinvointi Suomessa –tutkimusten suositukset käyttöön
- Panostus työhyvinvointiin muutenkin
- Hammaslääkärit haluavat, että ennaltaehkäisyyn panostetaan tosissaan
- Hammaslääkärit haluavat, että heidän asiantuntemustaan kuunnellaan, kunnioitetaan ja toimitaan asiantuntijoiden suositusten mukaan
- Työnjako; Hammaslääkäriliiton ja Suun Terveysterveystieteiden Ammattiliiton /Tehyn syyskuussa 2008 laatiman yhteisen muistion periaatteet
- Johtamiskäytännöt; miksei ministeriö ohjeista niitä? Lähiesimiestyö keskiöön sekä siihen annettava koulutus ja sen järjestäminen; saatava pakolliseksi koulutukseksi hammaslääkäritutkintojen sisälle (vietävä eteenpäin yliopistoille ja muille koulutusyksiköille).
- Varmistettava, että suun terveydenhuollon (lähi)johtajuus on hammaslääkäreillä
- Henkilöstövoimavarojen johtamisen merkitys ymmärrettävä
- Kunnan panostus ja oikeat asenteet täydennyskoulutukseen
- Modernit rekrytointikäytännöt
- Työnteon kannusteet oltava kunnossa; tulospalkkiojärjestelyt
- Hankerekisteri tms. hyville käytännöille
- Toimiva yhteistyö yksityissektorin kanssa
- Työn hallinnan keinoja
  - o Laaditaan hyvän hammashoidon ”käypähoito-ohje”
  - o Tunnustetaan hoitotakuun riskit ja huonoudet
  - o Annettava hammaslääkäreille mahdollisuus tehdä työ hyvin
  - o Eri tahojen ymmärrettävä hammas- ja suusairauksien (karies ja paro) kansantautiluonne ja yhtäläisyys muiden kansansairauksien kanssa
  - o Väestömäärä / hammaslääkäri kohtuullinen; kapitaatiojärjestelmän pohdinta
  - o Tuetaan pitkäaikaisia hoitosuhteita, suunnitelmallista kokonaisuhoitoa

Yksi kentältä saatu kommentti

” -työmäärän pitäisi olla kohtuullinen eli väestömäärä/hml olisi oltava alempi (eli siis järkevä kapitaatio) -työhön/työmäärään saatava hallittavuutta (liittyy edelliseen asiaan)

- voitava ottaa huomioon hoitamimme sairauksien krooninen luonne:

potilas-lääkärisuhde oltava pitkäaikainen, hoidon oltava suunnitelmallista, mahdollistettava seurattavuus (siis oltava hoidon seuranta), ei pelkkiä yksittäisiä (usein päivystyksellisiä)käyntejä, ei yksittäisiä irrallisia

toimenpiteitä, ei hoidon ja jatkokäyntien epätarkoituksenmukaista pirstomista erillisille yksittäisille vastaanottajille. Tämä ei poissulje järkevää työnjakoa.

-oltava aikaa/potilas, hätäisyyden tunne pois, josta seuraisi hoidon/työn maineen nousu (potilaiden silmissä, henkilökunnan omissa silmissä)

-pahinta on se, jos (kun) henkilökunta ei itse voi arvostaa työtään

Työmäärä on se, josta on voitava puhua asian oikeilla nimillä. ”

Helsingissä 19.9.2008

Pirkko Grönroos
Puheenjohtaja
Suomen Hammaslääkäriliitto